

РОЛЬ ЛОГІСТИЧНОЇ ПІДСИСТЕМИ У ПРОЦЕСІ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ

© Ситник Й.С., 2018

Стратегії інтелектуалізації систем менеджменту утілюються за допомогою конкретних дій, поєднання яких становить певну тактику процесу інтелектуалізації. Кожній стратегії інтелектуалізації можуть бути притаманні лише сумісні тактики, адже стратегічний задум визначає вибір засобів та прийомів його досягнення. Тому можна стверджувати, що стратегія й тактика пов'язані між собою як рід і вид. Досягнення мети інтелектуалізації можливе, якщо її стратегічні цілі й пріоритети протягом всього процесу інтелектуалізації систем менеджменту взаємоузгоджені та підпорядковують собі тактичні цілі та засоби їх досягнення, і це спонукає підсистеми менеджменту виконувати дії передбачені стратегією.

Процес інтелектуалізації систем менеджменту підприємств передбачає різні його види, серед яких ключовими вважатимемо такі: інтерактивну публічну інтелектуалізацію; мережеву інтелектуалізацію.

Інтерактивна публічна інтелектуалізація має спрямовуватися на використання різних моделей співпраці персоналу, нові форми зв'язків між рівнями управління та підсистем менеджменту, посилення впливу персоналу на управлінські та інтелектуалізаційні процеси, зокрема, на забезпечення вирішення проблем формування і використання знань, інтелектуального потенціалу й інтелектуального капіталу конкретної сфери діяльності (виробничої, фінансової, маркетингової, кадрової, інноваційної, інвестиційної, соціальної, логістичної, екологічної тощо) через здійснення конкретних проєктів. За структурою цей вид інтелектуалізації систем менеджменту є найскладнішим, адже коло суб'єктів такого процесу набагато більше, ніж тих, які безпосередньо зацікавлені у вирішенні визначеної проблеми. Зважаючи на це, основні проблеми в організуванні процесу інтелектуалізації зводяться до розподілу ролей його суб'єктів та вироблення загального порядку взаємодії.

Мережевий вид інтелектуалізації передбачає формування співпраці функціональних управлінських напрямів, професійно-фахових середовищ, горизонтальних підрозділів та підсистем, інтелекто-знанневих середовищ та неформальних груп персоналу інституційного, управлінського та технічного рівнів через перерозподіл традиційних функцій управління з метою посилення інтелектуальної взаємодії, обміну знаннями та досвідом. Особливі цілі та завдання організування такого видового процесу надають йому специфічного характеру. Узгоджена цілеспрямованість в управлінні таким видом процесу інтелектуалізації порівняно з інтерактивним найменш виражена і водночас найскладніша. Мережева інтелектуалізації систем менеджменту характеризуватиметься такими особливостями: потреба у формуванні нової організаційно-інституційної системи, яка відображала б деконцентрацію та децентралізацію повноважень, що розподіляються від інституційного, управлінського й технічного рівнів управління до численних професійно-фахових груп у підсистемах менеджменту, інтелекто-знанневих середовищ й інтелектоносіїв; інтерактивній – розподіл управлінських повноважень між усіма суб'єктами процесу інтелектуалізації.

Завданням процесу інтелектуалізації систем менеджменту є формування творчо-емоційного та соціально-економічного внутрішнього середовища підприємств, у якому за найсприятливіших умов для інтелектуально обдарованих людей здійснювався б такий послідовний логістичний процес «інтелектуальні ресурси → інтелектуальний потенціал → інтелектуальний капітал → інтелектуальна власність → інтелектуально-знанневий продукт», а процес менеджменту був би зорієнтований на особистостей, їх фінансово-власницьку, морально-психологічну та емоційно-духовну мотивацію, справедливий розподіл економічних результатів (доданої вартості) підприємств.

Основними методами інтелектуалізації систем менеджменту підприємств, залежно від етапу інтелектуалізації та його завдань, пропонуємо вважати такі: організування та здійснення інтелектуально-знаннєвої діяльності; стимулювання й мотивування інтелектуально-знаннєвої діяльності; коригування (самокоригування, взаємокоригування) логістичного процесу інтелектуально-знаннєвої діяльності; бінарних, інтегрованих взаємовпливів суб'єктів процесу; модельно-прикладні; пошуково-дослідницькі; осмислення й штурмового оволодіння новими знаннями, вміннями та навичками; алгоритмування пошуку нових та прихованих знань на засадах маркетингу; оптимізаційно-імітаційних експериментів, орієнтованих на формування ефективної моделі управління; автономного та загального тестування інтелектуалізації, застосовуваних моделей, функціонально-інтегрованих систем (підсистем). Водночас варто зауважити, що жодний із запропонованих методів інтелектуалізації не позбавлений недоліків. На практиці менеджери зможуть інтегрувати методи різних напрямів, утворюючи неординарні (універсальні) методи інтелектуалізації, які забезпечуватимуть адекватні кожній окремій системі менеджменту шляхи досягнення цілей. Вирішення окреслених завдань і реалізація методів інтелектуалізації через визначений механізм здійснюються за допомогою виконання відповідних функцій.

Функції визначають сутність і зміст управлінської діяльності на всіх рівнях і стадіях процесу інтелектуалізації. У науковій літературі виділено різні підходи до класифікації функцій управління. Загалом функції у менеджменті, за ознакою місця, поділяються на загальні та конкретні. А до загальних функцій менеджменту, які найбільш консолідують наукове співтовариство, зараховують планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання. Оскільки конкретні функції безпосередньо розкривають управлінський процес і їхня реалізація відбувається через загальні функції менеджменту, серед конкретних функцій інтелектуалізації систем менеджменту виділимо такі: 1) управління – знаннями, інтелектуальним капіталом, ресурсами, продуктами (загалом інтелектуально-знаннєвими активами) та інтелектуальною діяльністю; 2) формування інтелектуальної інфраструктури (середовища інтелектуотворення) у системі менеджменту та управління її розвитком; 3) управління послідовними (змістовними) логістичними процесами інтелектуалізації, а саме:

- логістичним процесом трансформації загальної інформації в актуальні професійно-творчо-креативні знання персоналу (шлях від інтелектуальних ресурсів (інтелектуального потенціалу) до інтелектуально-знаннєвих активів);
- логістичним процесом трансформації вмінь, навичок, творчих знань у функціональні фундаментальні форми інтелектуального капіталу систем менеджменту (конкретизація шляхів формування і розвитку знаннєвого, інституційного, соціально-культурного й управлінського капіталу підприємств);
- логістичним процесом трансформації функціональних базових форм інтелектуального капіталу систем менеджменту у функціональні кінцеві форми цього капіталу (розроблення інтелектуальних категорій менеджменту, які забезпечують створення доданої цінності);
- логістичним механізмом активного зворотного впливу результатів інтелектуального виробництва підприємств (керованої системи) на інтелектуалізації систем менеджменту.

Технології інтелектуалізації передбачають всебічний розвиток та застосування інформаційно-комунікаційних технологій й інформаційно-аналітичних технологій логістичної підсистеми менеджменту. Вони є передумовою та інструментарієм успішної інтелектуалізації систем менеджменту, адже переважно втілюються у вигляді багатфункціональних інформаційних мережевих систем, які мають модулі налаштування і впроваджують різні методи передавання інформаційних ресурсів, мережевого спілкування та зберігання даних. Важливим інструментом інтелектуалізації систем менеджменту є вдосконалення інформаційних систем менеджменту підприємств.